

μάθει να ψέλνει έναν ύμνο προς τιμήν της Astrea Redux, όπως αυτή εκπροσωπείται από τον Βρετανό αξιωματούχο ο οποίος του αρνείται το τζιν αλλά του δίνει δικαιοσύνη. Περισσότερα θα κερδίσει το εμπόριο απ' αυτό.³

Το πόσο σοβαρά πρέπει να εξετάζει ο κυβερνήτης τις προτάσεις της υποταγμένης φυλής φαίνεται στην ολοκληρωτική αντίθεση του Cromer στον αιγυπτιακό εθνικισμό. Ελεύθεροι εθνικοί οργανισμοί, απουσία ξένης κατοχής, αυτοσυγκροτούμενη εθνική κυριαρχία: σε αυτές τις εύλογες απαιτήσεις αντιτέθηκε σταθερά ο Cromer, ο οποίος βεβαίωνε κατηγορηματικά ότι «το αληθινό μέλλον της Αιγύπτου... δεν βρίσκεται στην κατεύθυνση ενός κοντόθωρου εθνικισμού, ο οποίος μπορεί να αγκαλιάσει μόνο τους αυτόχθονες Αιγύπτιους... αλλά μάλλον σε αυτήν ενός διευρυμένου κοσμοπολιτισμού».⁴ Οι υποταγμένες φυλές δεν είχαν τη δυνατότητα να γνωρίζουν τι είναι καλό γι' αυτές. Οι περισσότεροι από αυτούς ήταν Ανατολίτες, τα χαρακτηριστικά των οποίων ο Cromer γνώριζε πολύ καλά αφού είχε εμπειρία με αυτούς τόσο στην Ινδία όσο και στην Αίγυπτο. Ένα από τα αυτονόητα σχετικά με τους Ανατολίτες για τον Cromer ήταν ότι ο χειρισμός τους, παρόλο που οι περιστάσεις μπορεί να διέφεραν ελαφρά από τη μία στην άλλη περίπτωση, ήταν σχεδόν παντού ο ίδιος.⁵ Και αυτό, βέβαια, επειδή οι Ανατολίτες ήταν σχεδόν παντού ίδιοι.

Τώρα επιτέλους αγγίζουμε τον πυρήνα της ουσιαστικής γνώσης, τόσο ακαδημαϊκής όσο και πρακτικής, την οποία ο Cromer και ο Balfour κληρονόμησαν από έναν αιώνα σύγχρονου δυτικού οριενταλισμού: γνώση περί και γνώση των Ανατολιτών, της φυλής τους, του χαρακτήρα, της κουλτούρας, της ιστορίας, των παραδόσεων, της κοινωνίας, και των δυνατοτήτων τους. Η γνώση αυτή ήταν αποτελεσματική: ο Cromer πίστευε ότι την είχε εφαρμόσει στη διακυβέρνηση της Αιγύπτου. Επιπλέον, ήταν γνώση ελεγχόμενη και αμετάβλητη, αφού ο «Ανατολίτης» ήταν απ' όλες τις πρακτικές απόψεις μια πλατωνική ουσία, την οποία κάθε Οριενταλιστής (ή κυβερνήτης των Ανατολιτών) όφειλε να εξετάζει, να κατανοεί και να εκθέτει. Έτσι στο τριακοστό τέταρτο κεφάλαιο του δίτομου έργου του *Σύγχρονη Αίγυπτος*, που είναι η μεγαλοπρεπής καταγραφή της εμπειρίας και των επιτευγμάτων του, ο Cromer παρουσιάζει ένα είδος προσωπικού κανόνα της οριενταλικής σοφίας:

Ο σερ Alfred Lyall μου είπε κάποτε: «Το πνεύμα του Ανατολίτη απεχθάνεται την ακρίβεια. Κάθε Αγγλοϊνδός οφείλει να το θυμάται πάντα αυτό». Η έλλειψη ακρίβειας, που εύκολα εκφυλίζεται σε

ψευδολογία, είναι στην πραγματικότητα το κύριο χαρακτηριστικό του ανατολίτικου πνεύματος.

Ο Ευρωπαίος είναι ορθολογιστής· οι προτάσεις του αποκλείουν την αμφισημία· είναι εκ φύσεως λογικιστής, ακόμη και αν ποτέ δεν έχει σπουδάσει λογική· ρέπει αυθόρμητα στον σκεπτικισμό και ζητάει αποδείξεις πριν αποδεχθεί την αλήθεια οποιασδήποτε πρότασης· η εκπαιδευμένη του διάνοια λειτουργεί σαν τμήμα ενός μηχανισμού. Το πνεύμα του Ανατολίτη, από την άλλη μεριά, όπως και οι γραφικοί του δρόμοι, πάσχει εγγενώς από ασυμμετρία. Οι αιτιολογήσεις του είναι του πιο πρόχειρου είδους. Παρόλο που οι αρχαίοι Άραβες είχαν αναπτύξει σε υψηλό βαθμό την επιστήμη της διαλεκτικής, οι απογονοί τους είναι εντυπωσιακά στερημένοι ως προς τη λογική ικανότητα. Συχνά είναι ανίκανοι να συναγάγουν τα πιο προφανή συμπεράσματα απ' οποιοδήποτε απλό αξίωμα του οποίου την αλήθεια μπορεί ν' αποδέχονται. Προσπαθήστε να αποσπάσετε μια απλή πρόταση σχετικά με γεγονότα από έναν οποιονδήποτε συνηθισμένο Αιγύπτιο. Οι εξηγήσεις του γενικά θα είναι μακροσκελείς, και θα τους λείπει η σαφήνεια. Θα έρθει πιθανότατα σε αντίφαση με τον εαυτό του μισή ντουζίνα φορές πριν τελειώσει την ιστορία του, και συχνά όλα θα καταρρεύσουν με την παραμικρή απόπειρα διασταύρωσης των λεγομένων.

Οι Ανατολίτες ή οι Άραβες εμφανίζονται εν συνεχεία ως εύπιστοι, «χωρίς ενεργητικότητα και πρωτοβουλία», σε μεγάλο βαθμό επιδιδόμενοι στη «χαμερπή κολακεία», στις ίντριγκες, στην πανουργία και τη σκληρότητα προς τα ζώα· οι Ανατολίτες είναι ανίκανοι ακόμη και να βαδίσουν σε ένα δρόμο ή ένα πεζοδρόμιο (τα διαταραγμένα μυαλά τους δεν μπορούν να καταλάβουν αυτό που ο έξυπνος Ευρωπαίος αμέσως συλλαμβάνει, ότι οι δρόμοι και τα πεζοδρόμια είναι για να βαδίζουμε)· οι Ανατολίτες είναι αθεράπευτοι ψεύτες, είναι «ληθαργικοί και καχύποπτοι», και εξολοκλήρου αντίθετοι προς τη σαφήνεια, την ευθύτητα και την ευγένεια της αγγλοσαξωνικής φυλής.⁶

Ο Cromer δεν κάνει καμία προσπάθεια να κρύψει ότι οι Ανατολίτες ήταν γι' αυτόν πάντα και αποκλειστικά το ανθρώπινο υλικό που αυτός κυβερνούσε στις Βρετανικές αποικίες. «Δεδομένου ότι είμαι απλώς ένας διπλωμάτης και διοικητικός, του οποίου το πεδίο μελέτης είναι βέβαια ο άνθρωπος, αλλά από τη σκοπιά του πώς μπορεί να διακυβερνηθεί», λέει ο Cromer, «μου αρκεί να επισημάνω μόνο το γεγονός ότι με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο ο Ανατολίτης γενικά ενεργεί, μιλάει και σκέφτεται